

*D'esquerra a dreta:
Barcelona Pozzo di
Gotto (Sicília),
Barcelona (Rio
Grande do Norte),
Barcelonette
(Basses-Alpes),
Barcelona Harbor
(Nova York),
Barcelona (Guayas).*

PROP DE CINQUANTA POBLACIONS DE DIVERSA IMPORTÀNCIA PORTEN EL NOM DE BARCELONA

Les altres barcelones

La Caixa de Barcelona ha editat un llibre, coordinat per Joana Núñez i Rafael Pradas, i amb fotografies fetes per Xavier Miserachs, que recorre les principals barcelones que es troben escampades pels cinc continents.

Salvador Rodés

Si ens diuen que l'idioma propi de Barcelona és l'anglès i que un dels factors de la seva economia és el turisme i els esports d'hivern, o que el seu club de futbol és qui més campionats ha guanyat del país, no és que ens estiguin enredant, simplement ens parlen d'alguns dels cinquanta pobles i ciutats homònims de la Barcelona catalana. Aquest fet, gairebé únic entre les ciutats del món, assenyalava el caràcter empenedor i l'esperit d'aventura que ha portat nombrosos catalans fins als països més allunyats, alhora que entre el somni i la realitat han deixat constància d'una fidelitat als orígens que, més enllà del valor que han tingut com a creadors de riquesa i prosperitat, han estat símbols d'universalitat i progrés.

Podem trobar diverses barcelones a França i Itàlia, creades durant l'expansió catalana a l'Edat Mitjana; a Amèrica del Sud quan la colonització hispana i ja en aquest segle n'han nascut altres al Brasil, Austràlia i Àfrica. N'hi ha que són grans metròpolis com la Barcelona de Veneçuela —350.000 habitants—; d'altres, petits pobles com els que es troben a les Filipines, o indrets insòlits com Barcelona Harbor, que té el far més antic dels Estats Units. Alguns llocs amb prou feines re-

Barcelona-Cross (Cornualla).

corden el pas de catalans, però continua encara viva la seva petjada, tal és el cas més recent del poblat indígena situat prop de Douala al Camerun, hospital i poblat creat amb els donatius dels barcelonins durant els anys seixanta.

Un exemple més significatiu és el de Barcelona-Cross, grup de cases d'una cruïlla de carreteres a la regió anglesa de Cornualla, que deu el seu nom al fet que un membre de la família Trelawny, propietària de les terres, morí en la defensa de Barcelona l'onze de setembre del 1714. La mala consciència pel tracte que Anglaterra va donar als seus aliats catalans, els quals abandonà, féu que durant temps molts indrets, camps i paratges rebessin el nom de Barcelona o Catalònia.

De l'expansió pel Mediterrani a les Amèriques

Quan Catalunya començà a obrir-se al món a partir del segle XI, ho féu sota l'impuls del comtat de Barcelona; la seva capital, d'altra banda, ja era una ciutat amb més de mil anys d'existència, integrada al món cultural, polític i econòmic de l'Europa mediterrània. La revolució urbana i econòmica que visqué Catalunya en aquella època fou el factor de la seva inserció dins el teixit internacional, sobretot a partir del segle XIII.

Els mercaders i els comerciants barcelonins recorregueren el Mediterrani des de les costes peninsulars fins al nord d'Àfrica i l'orient asiàtic. Aquesta presència es deixà sentir a través de les ambaixades o consolats permanents, en l'àmbit cultural, artístic i jurídic. Influència que Catalunya exercí

de manera notable en l'evolució de les formes artístiques, com ara l'art romànic, del qual n'és el bressol.

Precisament, fruit d'aquesta expansió i influència, naix la primera de les barcelones, la Barcelonette, coneguda també com la Barcelona de Provença. Capital i centre comercial i administratiu de la comarca de l'Ubaye, als Baixos Alps francesos, fou fundada l'any 1231 per Ramon Berenguer IV. Situada en una regió privilegiada, va ser una important via de pas de la Península cap a la plana del Po, Suïssa i Alemanya. Actualment, hi viuen prop de 4.000 habitants, sense comptar el turisme d'hivern, una de les principals fonts de riquesa.

Una altra ciutat barcelonina es troba situada al nord de l'illa de Sicília, fundada amb tota probabilitat pels navegants catalans, atrets per la seva situació, el clima benigne i la seva bellesa. Els primers antecedents se situen en el segle XVI, però no és fins el 1815 que la ciutat tindrà plena autonomia i ja es denominarà amb el seu nom, Barcellona. Anys més tard s'uní administrativament a la ciutat veïna de Pozzo di Gotto, i en l'actualitat conforma una de les ciutats principals de l'illa, amb més de 50.000 habitants.

Si la presència dels catalans a la Mediterrània va ser importantíssima, Amèrica, en canvi, com a obra colonitzadora de Castella, va restar tancada als habitants del Principat i dels antics regnes de la Corona d'Aragó. Amb tot i això, en països com Veneçuela l'empremta deixada pels catalans és més que notable. A l'estat d'Anzoategui, denominat així en memòria del general barceloní, pròcer de la independència veneçolana, es troba la Bar-

celona més gran de totes les escampades arreu del món. Amb més de 350.000 habitants, és la segona ciutat del país. Fou fundada el 12 de febrer de 1637, per Joan d'Orpí, natural de Piera, que, amagant la seva condició catalana sota la personalitat de Gregorio Izquierdo, arribà al grau de capità, i fou un dels més significatius colonitzadors.

El Barça americà, ¿també més que un club?

Guayaquil és la ciutat més important de l'Equador i el principal centre comercial, industrial i financer del país, mentre que Quito representa el poder centralista i la burocràcia. El Barcelona Sporting Club és una autèntica institució de la ciutat, els seus èxits i fracassos van més enllà d'un simple joc esportiu. Els guayaquilenys també pensen que el seu Barça és més que un club, com a canalitzador dels neguits i desitjos ciutadans, enfront de les arbitrarietats i prepotència de la capital, Quito.

Aquest club carismàtic presideix tota la vida del barri de l'Astillero, on té la seu. Barri popular i un dels més tradicionals de la ciutat. Les seves cafeteries, bars, comerços i establiments de tota mena, porten el nom de Barcelona o utilitzen com a senya d'identitat, o simplement com a propaganda comercial, l'escut del club, que és exactament igual que el del Barça català. Els barcelonistes de Guayaquil, però, no utilitzen els mateixos colors a la samarreta, perquè coincideixen amb els de la ciutat de Quito, l'etern rival.

Quan, l'any 1925, Eutemi Pérez Arumí, juntament amb altres membres de la colònia de catalans que resideixen a Guayaquil, fundà aquest club de futbol, no s'hauria cregut que arribaria a ser el més important del país, ni que tindria tants paral·lelismes amb el seu homònim català, incloent-hi el nou estadi amb capacitat per a 50.000 espectadors, que va ser construït, com assenyalen orgullosos els seus promotors, prenent com a model el Nou Camp.

El nom de Barcelona, que podem trobar per tants diversos països, evoca sempre sentiments d'enyorança i amistat, però també anhels de llibertat i progrés. El seu nom, però, no s'ha escampat com a fruit de la casualitat. Ara que Barcelona, amb l'horitzó dels Jocs Olímpics s'obre novament al món, bo serà que reconeguem el testimoni que tants catalans han deixat pels cinc continents, al llarg de la història. □